

تحلیل و بررسی ادله ی وهابیت در خصوص فقدان نص در مسأله ی امامت

صلى الله عليه وسلم

تقدیر و تشکر

«الحمد لله الذي جعلنا من المتسكين بولايه امير المؤمنين و الائمه عليهم السلام»؛ حمد و سپاس خدایی را که ما را از کسانی قرار داد که به ولایت امیرالمؤمنین و ائمه اطهار(علیهم السلام) تمسک می جویند.

و همچنین سپاس خود را تقدیم می دارم به اساتید ارجمند و بزرگوارم مخصوصاً جناب آقای دکتر مجتبی گودرزی که همواره راهنمای حقیر در مسیر کسب علم بوده اند.

و از باب «مَنْ لَمْ يَشْكُرِ المخلوق، لَمْ يَشْكُرِ الخالق؛ هرکس شکر مخلوق را انجام ندهد، شکر خدا را انجام نداده است»، سپاس و تقدیر فراوان دارم از خانواده مهربان مخصوصاً همسر بزرگوارم که با صبر و مهربانی مسیر این پژوهش را برایم هموار ساختند.

تقدیم به

پیشگاه مقدس امیرالمؤمنین، یعسوب الدین، صراط المستقیم، امام المتقین، وصی رسول رب العالمین، حضرت
علی بن ابی طالب علیه السلام و بانوی دو عالم بنت الرسول، زوجه ولی الله، سیده نساء العالمین، فاطمه زهرا
سلام الله علیها به امید گوشه چشمی به حقیر.

چکیده:

این نوشتار با روش کتابخانه ای و به صورت توصیف و تحلیل محتوا انجام شده است.

مسأله امامت و جانشینی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) از صدر اسلام به عنوان یکی از مسائل اختلافی در کلام اسلامی به شمار رفته است و مذاهب اسلامی، هم در شیوه نصب و هم شرایط امام و رهبر جامعه اسلامی اختلاف نظر داشته اند.

امامیه، امامت را منصبی الهی و تابع نصّ می داند. در حالیکه گروه های اهل سنت قائل به نصب الهی امام نیستند. نصوص امامت در قرآن کریم، آیاتی هستند که مسأله امامت امیرالمؤمنین و ائمه اطهار (علیهم السلام) را بیان می کنند. از جمله آیه ولایت، آیه اطاعت، آیات تبلیغ، آیه اکمال دین و....

نصوص روایی امامت همان اقوال رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در اعلام خلافت و جانشینی حضرت امیر (علیه السلام) هستند که مهمترین آنها حدیث الدّار (وزارت)، حدیث منزلت و حدیث غدیر است.

منظور از نصوص فعلی امامت، فعل و عمل رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در طول ۲۳ سال با حضرت علی (علیه السلام) است که همگی دلالت بر امامت و جانشینی ایشان دارند مانند جریان مباحله، جریان سدّ الابواب، ماجرای جنگ خیبر و استخلاف ایشان در جنگ تبوک.

اهداف و عملکرد وهابیت به تأسی از ابن تیمیه همواره انکار و تضعیف این نصوص در راستای اهداف و سیاست های دول استعماری بوده است. چرا که وجود رهبری الهی در امت اسلام عامل شکل گیری تمدن اسلامی است. تمدنی که نابود کننده جریان سلطه و استعمار مستکبرین عالم است.

کلید واژه ها: امامت، نصوص، وهابیت

۹۳- عبدالله محمد، وهابیه را اینگونه دیدم، مترجم: میثم موسایی، چاپ اول، بی جا، مرکز نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰ ش

۹۴- عثمان بن عبدالله بن بشر، عنوان المجد فی تاریخ نجد، ج ۱، ریاض، داره الملك عبدالعزيز، ۱۴۰۲ ق

۹۵- علماء نجد الاعلام، الدرر السنيه فی الاجوبه النجدیه، ج ۱، محقق: عبدالرحمن بن محمد، چاپ ششم، بی جا، بی نا، ۱۴۱۷ ق

۹۶- عمر بن عاصم، احمد، كتاب السنه، ج ۱، چاپ سوم، بیروت، المكتب الاسلامی، ۱۴۱۳ ق

۹۷- عیاشی، محمد بن مسعود، تفسیر عیاشی، ج ۱، محق: سیدهاشم رسولی، چاپ اول، تهران، مطبعه العلمیه، ۱۳۸۰ ق

۹۸- فاضل مقداد، ارشاد الطالبین إلى نهج المسترشدين، ج ۱، قم، انتشارات کتابخانه آیت الله مرعشی، ۱۴۰۵ ه ق

۹۹- -----، مقداد بن عبدالله، اللوامع الالهیه، چاپ اول، قم، مجمع الفكر الاسلامی، ۱۴۲۴ ق

۱۰۰- فتال نیشابوری، محمد بن احمد، روضه الواعظین، ج ۱، چاپ اول، قم، نشر رضی، ۱۳۷۲ ش

۱۰۱- فتح الله نجارزادگان، بررسی تطبیق تفسیر آیات ولایت، چاپ سوم، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰ ش

۱۰۲- فرات بن ابراهیم کوفی، تفسیر فرات کوفی، محقق: محمد کاظم، تهران، موسسه طبع و نشر وزارت ارشاد، ۱۴۱۰ ق

۱۰۳- فیرحی، داوود، روش شناسی دانش سیاسی در تمدن اسلامی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ حوزه علمیه قم، ۱۳۸۷ ش

۱۰۴- فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، القاموس المحيط، ج ۴، محقق: محمد نعیم العرقسوس، چاپ هشتم، بیروت، موسسه الرساله، بی تا

۱۰۵-----،بصائر ذوی التمییز،ج ۴،محقق،محمدعلی نجار،قاهره،جنه احیاء التراث الاسلامی
مصر،۱۴۱۶ه.ق

۱۰۶-فیصل نور،الامامه و النص،صنعا،دارالصدیق،۱۴۲۵ ق

۱۰۷-قاری هروی، ملاعلی، الدرالمضیئه فی الزیاره المصطفویه،بیروت، دارالکتب العلمیه ۲۰۰۸ م

۱۰۸-قاضی تستری،نورالله،احقاق الحق و ازهاق الباطل،ج ۳، چاپ اول،قم،کتابخانه آیت الله
مرعشی،۱۴۰۹ ق

۱۰۹-قاضی عبدالجبار بن احمد،المغنی،ج ۲۰،بی جا،بی نا،بی تا

۱۱۰-قاضی نعمان مغربی، نعمان بن محمد، شرح الاخبار فی فضائل الأئمه الأطهار،ج ۲،محقق: محمد
حسینی جلالی،قم، موسسه نشر اسلامی،بی تا

۱۱۱-قاضی،احمدبن عبدالرحمن،مختصره دعوه التقرب بین الادیان،ریاض،آفاق المعرفة،۱۴۴۱ ق

۱۱۲-قرطبی، محمد بن احمد، تفسیر القرطبی،ج ۵، تحقیق: احمد البردونی،چاپ دوم، قاهره
،دارالکتب المصریه،۱۳۸۴ه.ش

۱۱۳-قرعاوی،عبدالله بن ابراهیم،شرح الواجبات المتحتمات،ریاض،دارالصمیعی،۱۴۳۵ ق

۱۱۴-قسطلانی، احمد بن محمد، المواهب اللدینه بالمنح المحمدیه،ج ۳، بی جا، مکتبه التوفیقیه،
بی تا

۱۱۵-قفاری،ناصر،مساله التقرب بین اهل السنه و الشیعه،ج ۲،چاپ دوم،ریاض،دار طیبه،۱۴۱۳ ق

۱۱۶-قمی مشهدی، محمدبن محمد رضا،تفسیر کنزالدقایق،ج ۴،محقق:حسین درگاهی،تهران وزارت
فرهنگ و ارشاد اسلامی،۱۳۶۶ ش

۱۱۷-قمی،حسن بن محمد،غرائب القرآن و رغائب الفرقان،ج ۲،بیروت،دارالکتب العلمیه،بی تا

۱۱۸-قندوزی،سلیمان بن ابراهیم،ینابیع الموده،ج ۱،محقق:علی اشرف،قم،نشر اسوه،۱۴۲۲ ق

- ۱۱۹- کاتب واقدی، محمد بن سعد، طبقات الکبری، ج ۲، تحقیق: محمد عبدالقادر عطا، چاپ اول، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۰ ق
- ۱۲۰- کراچکی، محمد بن علی، کنزالفوائد، ج ۱، محقق: عبدالله نعمه، بیروت، دارالاضواء، ۱۴۰۵ ق
- ۱۲۱- کعبی، عبدالله بن محمد، فضل الاعتزال و طبقات المعتزله، بخش ۲، محقق: سید فؤاد، بیروت، المعهد الآلمانی للابحاث الشرقيه، ۱۴۳۹ ق
- ۱۲۲- کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱ و ۲، تحقیق: علی اکبر غفاری، چاپ چهارم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ ه.ق
- ۱۲۳- گنجی شافعی، محمد بن یوسف، کفایه الطالب فی مناقب علی بن ابیطالب، ج ۱، محقق: محمد هادی امینی، تهران، داراحیاء التراث اهل بیت، ۱۳۶۲ ش
- ۱۲۴- ماوردی، علی بن محمد، الاحکام السلطانیه، تحقیق: احمد مبارک البغدادی، چاپ اول، کویت، مکتبه دار ابن قتیبه، ۱۴۰۹ ه.ق
- ۱۲۵- متقی الهندی، علی بن حسام، کنزالعمال، ج ۱۱، محقق: بکری حیانی، چاپ پنجم، بیروت، مؤسسه الرساله، ۱۴۰۹ ق،
- ۱۲۶- مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، ج ۴۰، ۳۷، ۲۹، ۲۸، ۱۸، محقق: سید ابراهیم میانجی، چاپ سوم، بیروت، داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق
- ۱۲۷- مجلسی، محمد تقی، روضه المتقین، ج ۱۳، محقق: علی پناه اشتهااردی، ایران، بنیاد فرهنگ اسلامی کوشانپور، بی تا
- ۱۲۸- محمد حسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۵ و ۶، چاپ پنجم، قم، دفتر انتشارات اسلامی، قم ۱۳۷۴ ش
- ۱۲۹- مستر همفر، خاطرات مستر همفر، مترجم، ساناز شیرین زاده، تهران، نشر طاهریان، ۱۳۹۹ ش
- ۱۳۰- مسعود، علی بن الحسین، مروج الذهب و معادن الجواهر، ج ۳، قم، دارالهجره، ۱۴۰۹ ق

۱۳۱-مسلم بن حجاج نیشابوری، صحیح مسلم، ج ۴، محقق: محمد فؤاد عبدالباقی، بیروت، داراحیاء، التراث العربی، بی تا

۱۳۲-معرفت، محمدهادی، التمهید فی علوم القرآن، ج ۲، قم، موسسه فرهنگی انتشاراتی التمهید، ۱۳۸۸ ش

۱۳۳-مقبلی، صالح بن مهدی، أبحاث المسدده فی فنون متعدده، بخش ۲، عربستان، مکتبه الجیل الجدید، ۲۰۰۸ م

۱۳۴-مکارم شیرازی، ناصر، آیات ولایت در قرآن، چاپ چهارم، قم، انتشارات نسل جوان، ۱۳۸۷ ش

۱۳۵------، پیام قرآنی، ج ۲، چاپ نهم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶ ش

۱۳۶------، شیعه پاسخ می گوید، چاپ هشتم، قم، مدرسه امام علی بن ابی طالب (ع)، ۱۴۲۸ ق

۱۳۷-میلانی، علی، تشیید المراجعات و تفنید المکابرات، ج ۱، چاپ چهارم، قم، نشر الحقائق، ۱۴۲۷ ق

۱۳۸-ناصرالدین البانی، محمد، سلسله الاحادیث الصحیحه، ج ۴، چاپ اول، ریاض، مکتبه المعارف للنشر، ۱۴۱۵ ق

۱۳۹-نسائی، احمد بن شعیب، خصائص علی، ج ۱، محقق: احمد میرین البلوشی، چاپ اول، کویت، مکتبه المعلا، ۱۴۰۶ ق

۱۴۰-نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، تلخیص المحصل، ج ۱، چاپ دوم، بیروت، دار الأضواء، ۱۴۰۵ ه ق

۱۴۱-نیشابوری، محمد بن عبدالله، المستدرک علی الصحیحین، ج ۳، دمشق، دارالمنهاج القویم، ۱۴۳۹ ق

۱۴۲------، معرفه علوم الحدیث، ج ۱، تحقیق: احمد بن فارس السلوم، چاپ اول، بیروت، دار ابن حزم، ۱۴۲۴ ق

۱۴۳-واحدی، علی بن احمد، اسباب النزول، ج ۱، چاپ اول، بیروت، دارالکتب العلمیه، محقق: کمال بسیونی زغلول، ۱۴۱۱ ق

- ۱۴۴- هروی، علی بن محمد، مرقاه المفاتیح، ج ۹، ناشر: دارالفکر، بیروت، ۱۴۲۲ ق
- ۱۴۵- هیثمی، علی بن ابی بکر، مجمع الزوائد، ج ۹، محقق: حسام الدین قدسی، قاهره، مکتبه القدسی، ۱۴۱۴ ق
- ۱۴۶- جمشیدی راد، جعفر، فرقه وهابیت و اهداف سیاسی آن، نشریه مطالعات سیاسی، شماره ۹، سال سوم، پاییز ۱۳۸۹ ش
- ۱۴۷- تسخیری، محمد علی، گفتاری پیرامون وحدت اسلامی و تقریب مذاهب، فصلنامه اندیشه تقریب، شماره ۸، آذر ۱۳۸۵
- ۱۴۸- غفوری، مصطفی، رویکرد اعتقادی وهابیت نسبت به مسلمانان و نقش آن در عدم تقریب بین مذاهب، دو فصل نامه علمی پژوهشی سلفی پژوهی، سال نهم، شماره ۱۸، ۱۴۰۲ ش
- ۱۴۹- اسد علیزاده، اکبر، ریشه های تاریخی و نحوه شکل گیری وهابیت، سایت رشد، <https://roshd.balagh.ir>
- ۱۵۰- پایگاه اینترنتی دفتر آیت الله خامنه ای، پیام به مسلمانان جهان به مناسبت فرا رسیدن موسم حج